Posel

Židovské obce v Teplicích

שליח

Ročník 8 |číslo 2
Tamuz 5774
Červen 2014

RADEK SPÁLA A DUCHOVNÍ ŽO TOMÁŠ PULC

2014

קהילה יהודית

Židé v Teplicích

hospodářské, sociální a kulturní dějiny židovské komunity v 19. a 20. stol.

Konference u příležitosti 600. výročí přítomnosti Židů v Teplicích byla nejen potřebným odborným setkáním, ale také splacením dluhu a oživením historické paměti. Ta totiž utrpěla v turbulencích dvacátého století hluboké šrámy. Pro resuscitaci místní historické paměti je podrobnější zmapování 600 let trvajících dějin teplických Židů (kteří ve městě tvořili nejpočetnější menšinu při německé většině) důležitým krokem, který snad napomůže posílení a připomenutí sounáležitosti s místem i vlastní identitou. Konferenci uspořádal Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK ve spolupráci s Regionálním muzeem v Teplicích a Židovskou obcí v Teplicích. Konání konference v rámci oslav 600 let Židů v Teplicích finančně podpořilo statutární město Teplice. Úvodní slovo o důležitosti zkoumaných problémů a současném stavu bádání pronesl prof. Eduard Kubů z Ústavu hospodářských dějin FF UK. Následovaly přednášky Dr. Petra Hlaváčka o Josefu Chaimovi Sagherovi, kontroverzním rabínovi, který působil také v Soběděruhách, Dr. Lenka Matušíková z Národního archivu v Praze představila problematiku a možnosti matrik Židovské náboženské obce v Teplicích z let 1798-1949 a Martin Krsek z Muzea města Ústí nad Labem podrobně hovořil o Felixovi Lechnerovi, rozeném Löwy (1862 - 1933), který byl výjimečnou postavou českého Židovstva přelomu 19. a 20. století. Třicet let stál totiž v čele mezinárodního recesistického hnutí Schlaraffia se sídlem v Praze. Zasloužil se velkou měrou o takřka celosvětové rozšíření trhlé myšlenky mužské stolní společnosti postavené na humoru, umění a kamarádství. Tento spolek vznikl roku 1859 v Čechách, sdružoval kulturní a společenskou elitu. Podnikatelé, lékaři, učitelé a další členové si na pravidelných setkáních hráli na středověké rytíře křížené se šašky. S myšlenkou Schlaraffie se poprvé seznámil v osmdesátých letech 19. století, a to v Ústí nad Labem, kde ve schlaraffiánské říši Ostia získal své rytířské jméno „Devast von Böhmerwalde“.
Jeho žena byla příslušníci teplické židovské obce, stejně tak prvorozený syn. Ve druhé části prvního dne konference se Dr. Lenka Burgerová zabývala tím, zda Židé v Teplicích definovali svou příslušnost ke komunitě především na náboženském základě, jako národní příslušnost, případně zda se jednalo o rodinné zakotvení a sounáležitost s předky. Dále se věnovala možnostem útěku před pronásledováním v roce 1938 a během válečných let, strategiím návratu do poválečného Československa a situaci teplické ŽNO po válce a dalším vlnám emigrace až do šedesátých let 20. století.
Dr. Matěj Spurný na závěr pronesl příspěvek, ve kterém mapoval pozici navrátilců po II. světové válce, zejména německy mluvících Židů do Teplic a obecněji do severního pohraničí. Druhý den konference pokračovala zajímavým příspěvkem Dr. Jany Michlové z Regionálního muzea v Teplicích o židovských literárních autorech v Teplicích. Konferenci zakončila exkurze, jejímž tématem byli židovští architekti a podnikatelé v Teplicích a jejich stavby a domy ve městě. Z konference bude vydán v podzimních měsících sborník příspěvků.

Lenka Burgerová

Sloupek

Konečně jsme se dočkali. Jsou za námi dny, týdny a měsíce práce a dobré výsledky se dostavují. Jednou z akcí „Oslav příchodu Židů do Teplic“, bylo slavnostní otevření výstavy “600. let Židů v Teplicích“ v prostorách teplického zámku. Výstava je svou koncepcí určena také pro školy teplického okresu a okolí.
Na vernisáž této výstavy bylo zasláno speciální pozvání také bývalým občanům Teplic, kteří repatriovali z tehdejší ČSR a později z ČSSR. Odcházeli především do bývalé Palestiny, později do nově vzniklého státu Izrael. Právě těmto emigrantům říkáme „Děti Lipovky“ (dle ulice Lipová, kde už tenkrát sídlila ŽO). Stěhovali se i do jiných svobodných států po celém světě. Bývalí tepličáci byli objeveni dokonce až v Austrálii. Všechny naše bývalé rodáky, kteří se zúčastnili této akce, čekalo srdečné uvítání. Je však smutné, že pamětníků je čím dál tím méně. Ale takový je osud. Mladá generace však ty, kteří už mezi námi nejsou, nahrazuje.
Věřím, že všichni, kteří se této akce zúčastnili, strávili v Teplicích bohaté dny plné zážitků.

Váš Ašer

Alexander Lebovič a Alena Tonová

ŽATEC 10|10

1010 LET OD 1. PÍSEMNÉ ZMÍNKY O ŽATCI

Synagoga v Žatci je druhou největší synagogou v Čechách

Žatec slaví 1010 let od první písemné zmínky

Královské město Žatec, to není jen dvacetitisícová metropole pěstování a zpracování nejlepšího chmele na světě, kandidát na zařazení na prestižní seznam UNESCO, ale také významné historické město s první písemnou zmínkou z roku 1004.
Pro rok 2014 připravilo město celou řadu atraktivních akcí věnovaných tomuto jubileu, již v roce 2013 proběhla grafická soutěž o logo a logotyp, další kulturní a společenské akce uspořádá Žatec ve spolupráci s aktivními občany a spolky. Aktuální soupis akcí najdete průběžně na webech: **www.mesto-zatec.cz** a **www.infozatec.cz**.
Město Žatec je jedním z mála měst střední Evropy, které může doložit svou více než tisíciletou historii. Přestože historické prameny přesné datum založení města jednoznačně neuvádějí, je Žatec poprvé jednoznačně doložen již jako významné sídlo v roce 1004. Nepochybně musel tedy existovat v průběhu 10. století. Prvním písemným pramenem pro doložení Žatce je kronika Thietmara Merseburského, která k roku 1004 popisuje vojenskou misi Jindřicha II. do Čech na pomoc Přemyslovci Jaromírovi proti polskému knížeti Boleslavu Chrabrému, který počátkem 11. století nakrátko ovládl Čechy. Podle kronikáře přitáhla roku 1004 Jindřichova vojska po přechodu Krušných hor před veliké opevněné místo řečené „Žatec“. Jeho obyvatelé otevřeli příchozím brány a pobili polskou posádku. Jindřich, když uviděl takovou „řež“, rozkázal umístit zbylé v jednom kostele, neboť jedině tam, na posvátném a nedotknutelném místě, se mohli zachránit.
O významném postavení obyvatel Žatce a místa samého, tedy o tom, že se nejednalo o pouhou vesnici, svědčí fakt, že se dokázali sami s polskou posádkou střetnout. Dalším písemným pramenem je Kosmova Kronika česká. Kosmas, který nebyl současníkem událostí, psal své vypravování pouze podle ústní tradice a bohatě je literárně upravoval. Přesto jeho vypravování nepostrádá určité historické jádro.
Na počátku svého líčení mluví o Lučanech a praví o nich přímo, že jim v dnešní době (tj. v době Kosmově) podle hradu Žatce říkáme „Žatčané“. Dále popisuje staré Lucko a jeho pět částí. Za nejpozoruhodnější označuje tu, kterou zve Lúka a vysvětluje, že se tedy obyvatelé této krajiny, žijící zde dávno ještě před založením hradu Žatce, právem nazývali po své krajině „Lučané“. Ze srovnání Kosmových údajů lze vyvodit netradiční závěr, že Žatec nebyl střediskem starého Lucka, ale že vznikl až jako významné centrum přemyslovské hradské správy. Z těchto záznamů a z archeologických výzkumů lze dovodit, že Žatec byl již v roce 1004 významným mocenským centrem v rámci přemyslovského státu, ale i v rámci celé střední Evropy.

Ing. Jan Novotný
místostarosta Žatce / krajský zastupitel

Aktualita

Dne 6.2.2014 proběhla ve společenském klubu ŽO přednáška na téma: Jak nenaletět při nákupu JUDAIK. Touto problematikou nás provedl a na různá úskalí upozornil náš Chazan Dany Vaněk, který si zde od publika vysloužil, po dobu přednášky, přezdívku **VETEŠNÍK**.
Akce se setkala s velmi dobrým ohlasem.

Druhá největší synagoga v Čechách

ŽO Teplice má ve své správě také žateckou oblast. Je tedy pochopitelné, že se také i my připojujeme k oslavám vyplývajících z významného výročí 1010 let od první písemné zmínky o Žatci. V tomto městě působila početná židovská komunita. Je tedy nasnadě, že si zde také vystavěli svou synagogu. Po plzeňské synagoze se jedná o druhou největší stavbu svého druhu v Čechách.

Historie Židů v Žatci se datuje od 14. století, kdy se začali ve městě usazovat první židovští obyvatelé. Zabývali se především obchodováním s chmelem. Dle dobového tisku bylo ze 460 žateckých obchodníků 92 židů. Na konci 19. století žila v Žatci početná židovská komunita, která v letech 1871 až 1872 postavila synagogu v maurském stylu podle plánů architekta Johanna Staňka. Jde o jednolodní budovu s apsidou, v jejímž západním průčelí s rizalitem stojí dvě hranolové věže s kupolemi. Strop interiéru tvoří valená klenba. V roce 1911 došlo k renovaci synagogy, při níž byly vytvořeny vnitřní nástěnné malby.

Svému účelu synagoga sloužila do 9. listopadu 1938, kdy se židovský pogrom, zvaný křišťálová noc, nevyhnul ani Žatci. Tento protižidovský pogrom odstartoval atentát na německého diplomata v Paříži spáchaný židovským fanatikem, který Němci využili k rozdmýchání protižidovské nenávisti. Od té doby již synagoga nikdy nesloužila původnímu účelu. Během druhé světové války byla využívána jako vojenská nemocnice a pomocná škola.

Po roce 1949 budova sloužila jako sklad a chátrala. V 50. letech byla v jejích prostorách dokonce i tržnice.Ač komunisté neměli zájem o obnovu židovské památky, její význam si uvědomovali, protože od roku 1958 je státem vedena jako kulturní památka. V 90. letech se stalo vlastníkem synagogy Město Žatec, které v následujícím období investovalo do částečné opravy objektu. S vlastní rekonstrukcí se začalo až roku 1997, kdy bylo provedeno statické zajištění stavby a oprava krovů. Vzácná budova tím získala novou fasádu a střešní krytinu. Pro svou vynikající akustiku byla synagoga v 90. letech příležitostně využívána ke koncertům. V roce 2002 vyhořel sousední rabinát, v roce 2005 město obě stavby prodalo firmě s kazašskými vlastníky, která provedl na synagoze částečné opravy.

V roce 2013 koupil synagogu v exekuční dražbě nový majitel. Plánuje její postupnou rekonstrukci tak, aby se mohla otevřít veřejnosti a stala se místem kulturních a společenských akcí. V dubnu 2013 se v synagoze konala akce Zničené židovské památky severních Čech 1938-1989. Díky této výstavě se mohla veřejnost do vzácné památky po deseti letech podívat.

RR

Židovská synagoga v Žatci roku 1910

Žatecký hřbitov ve svých dávných dobách

Aktualita

Dne 18.května.2014 uspořádala ŽO Teplice LAG BA OMEROVOU PÁRTY, na které nám spisovatelka Romana Nejedlová představila svou prvotinu AMŠEL SYN HERMANA KAFKY. Velmi poutavě nám vyprávěla o životě a literární tvorbě France Kafky. Vyprávění bylo zpestřeno příběhy pana Martina Krajíčka z antikvariátu JUDAIKA v Široké ul. v Praze.

Židé z Mostecka a terezínský rodinný tábor v Osvětimi – Birkenau

Před 70 lety, v noci z 8. na 9. března 1944, zavraždili nacisté v osvětimském koncentračním táboře na 3792 osob židovského původu. Bylo mezi nimi nejméně 16 bývalých obyvatel Mostu a Litvínova a jejich příbuzných. Na počátku září 1943 byla uvedena do provozu nová sekce BIIb vyhlazovacího tábora Osvětim-Birkenau, nazývaná zprvu český, později terezínský rodinný tábor. První dva transporty z ghetta Terezín sem byly vypraveny 6. září 1943 a čítaly dohromady 5007 osob, většinou židovských obyvatel z Čech a Moravy. V transportu Dl se nacházeli mj. Artur a Elisabeth Kohnovi s dcerou Ilse, manželé Robert a Elsa Ritterovi, dr. Karl Friedmann, Adolf Köser a Berta Segerová. Všichni jmenovaní žili ještě v červnu 1938 v Mostě. Z Litvínova pocházel JUDr. Viktor Grab. Součástí transportu Dm byli MUDr. Erwin Heller, Eva Fischerová, Hedwiga Kohnová a Ernst Löwenberg s matkou Laurou. Do transportu byli zařazeni též Hugo a Flora Kosinovi z Litvínova.
Transporty Dl a Dm dorazily do Osvětimi-Birkenau 8. září a nově příchozí neprošli obvyklou selekcí ani nebyli rozděleni do různých táborových úseků, nýbrž byli ponecháni všichni v sekci BIIb. U svých jmen ale měli poznámku SB, která značila po půlroční karanténě „zvláštní zacházení“, v jazyce vězňů smrt plynem.
V dalších dvou terezínských transportech s označením Dr a Ds z prosince 1943, které čítaly opět 5007 vězňů, se nacházelo 20 někdejších obyvatel Mostu a Litvínova. Jednalo se například o Hildu Löwyovou s dcerami Evou a Ruth, ing. Rudolfa Oplatka s manželkou Klárou a synem Ernstem, MUDr. Maxe Koralka s manželkou Irmou, JUDr. Bedřicha Stránského se synem Janem, Petra Reinera, Alfonse Krulika, Ernsta Kleina či Rosu a Rudolfa Grabovi.
Poslední tři transporty s více jak 7500 vězni, které směřovaly do rodinného tábora, vyjely z Terezína mezi 15. - 18. květnem 1944 a jejich součástí bylo nejméně 8 předválečných obyvatel Mostu, mj. Elsa Picková, manželé Alexander a Gertruda Gerstmannovi, Frieda Reinerová se synem Františkem nebo Viktor a Olga Koscherakovi.
Na počátku března 1944 přežívalo v rodinném táboře z původních více jak 5000 osob zářijových transportů jen kolem 3860 lidí. A i ti měli před sebou pouhý týden života. Pátého března dostali příkaz, aby napsali příbuzným a známým a dopisnice opatřili datem 25. března.
O dva dny později byli příslušníci zářijových transportů soustředěni v sousedním tzv. karanténním táboře BIIa. Odtud měli být údajně převezeni do pracovního tábora Heydebreck.
Kolem poledne 8. března 1944 bylo vybráno několik desítek osob a přemístěno zpět do rodinného tábora. V podvečer téhož dne obsadil obě sekce tábora útvar SS a kolem 19:30 hod. byl nařízen zákaz vycházení. Početné komando kápů začalo v karanténním táboře BIIa nahánět vězně ze zářijových transportů na připravená nákladní auta, která je pak postupně odvážela po cestě, z níž nebylo návratu. První umírali muži v plynové komoře krematoria III. Nedlouho po nich pak vstoupily do plynové komory krematoria II i ženy s dětmi.
A jaký byl osud ostatních vězňů v terezínském rodinném táboře BIIb? Příslušníci prosincových transportů se totiž obávali 20. června, kdy mělo uplynout půl roku od jejich příjezdu. Další hromadná vražda se sice k tomuto datu nekonala, avšak odehrála se jen o pár týdnů později.
Na začátku července 1944, v rámci konečné likvidace terezínského rodinného tábora, byly nařízeny selekce. Při nich bylo vybráno asi 1500 práceschopných mužů a 2000 žen a rozvezeno do koncentračních táborů v Německu. Zbývající osazenstvo v počtu asi 6500 osob bylo pak usmrcenou stejným způsobem jako oběti ze zářijových transportů. Během noci z 10. na 11. a z 11. na 12. července 1944 přestal tzv. terezínský rodinný tábor existovat.

PhDr. Jana Sýkorová (Státní okresní archiv Most)

PESACH

V pondělí 14. 4. proběhla na naší ŽO večerní bohoslužba Maariv, kterou vedl duchovní židovské obce Tomáš Pulc. Poté následoval Seder Pesach, tak jak ho ustanovili naši moudří.
Letošní oslava svátku Pesach pokračovala také v úterý 15.4. a opět pod vedením Tomáše Pulce. Připomínka vyvedení Židů z egyptského otroctví, byla jako obvykle na obci navštívena velkým počtem členů a sympatizantů ŽO. Tradičně se Pesachu zúčastnil také tajemník FŽO JUDr. Tomáš Kraus, který vysvětlil přítomným význam Pesachové Hagady.

RR

Klára 3847

Součástí oslav 600 let Židů v Teplicích bylo v úterý 13. 5. 2014 divadelní představení Docela velkého divadla Litvínov Klára 3847 - Příliš mnoho hvězd v Domě kultury Olympie v Krupce. V dopoledních hodinách shlédlo představení 180 žáků a studentů středních škol a večerní představení vidělo 120 osob. Osud paní Kláry Lavičkové, bývalé členky ŽO Teplice v koncentračním táboře Osvětim, byl ztvárněn herci z Litvínova, kteří za své vystoupení obdrželi dlouhotrvající potlesk. Děkujeme Městu Krupka a především starostovi Z. Matoušovi za převzetí záštity nad akcí a pomoc při vlastní realizaci.

RR

Brigáda v Sobědruhách.

Senioři ze Saska obnovují židovský hřbitov.

Procházky po nábřeží Labe, klábosení s vrstevníky a obdivování skvostů galerie Zwinger vyměnil Dieter Brandt (75let) z Drážďan na týden za krumpáč, rýč a kolečko. Zařadil se do třináctičlenné skupiny lidí starších 40 let, která ze Saska přijela do Teplic, aby pomohla obnovit zanedbaný židovský hřbitov v Sobědruhách.“Když skončila druhá světová válka, byli jsme děti, které toho moc nechápaly. Hrůzy holocaustu, které zavinil náš národ, se takto snažíme odčinit,” vysvětluje Brandt. Spolu s kolegy přespí v hotelu Panorama a po snídani vyrazí na hřbitov. “My chlapi stavíme povalené náhrobky a děláme další hrubší práce, ženy hlavně bojují s plevelem,” usmívá se. Ve skupině není nejstarší. Horstu Greve už klepe na dveře osmdesátka, přesto náročnou práci zvládá s úsměvem. Jeho manželka Kristine Bužačič-Greve umí velmi dobře česky, a tak slouží jako tlumočnice.

Do práce jsou také zapojeni studenti teplické Páteřní školy ústeckého kraje. Konkrétně jich během necelého týdne přišlo pomoci jedenáct. Jsou z druhého ročníku strojního a automobilního směru z průmyslovky z Benešova náměstí. “Já jsem z větší části Němec, takže si rozumím se všemi,” dodává student František Janák. S Janem Virtem a Danielem Vildem se ujali sekačky, a když dokonala své dílo, posekanou trávu shrabali a odvezli na kolečkách. “Je škoda, že stav hřbitova je tak hrozný. Vloni jsme pomáhali na hřbitově v Řetenicích, ale ten je v mnohem lepším stavu,” říká Daniel Vild.

Nachýlil se čas oběda a němečtí senioři si vytahují pytlíky se skromným obědem. Stravu a ubytování si platí ze svého a na materiál přispěla spolková země Sasko. Zvláštní práci má profesor Hitmeister. Načítá náhrobní kameny pro potřeby nové databáze hřbitova, která zahrne hebrejské nápisy a jejich český a německý překlad, sděluje Tomáš Pulc z teplické Židovské obce. Trojici nejsilnějších pracantů z Drážďan se mezitím na třetí pokus podaří s pomocí popruhů postavit jeden z největších náhrobků. Pot na čelech se mísí s kapkami májového deště. Po skončení směny jdou na procházku po Teplicích. “Byla jsem tady naposledy za komunistů. To bylo všechno šedivé, teď je město krásně barevné a dýchá pohodovou atmosférou,” rozplývá se Kristine o lázeňské čtvrti. Večer ji čeká další práce. Svým kolegům bude předávat základy češtiny. “Včera přijel z Ústí pamětník Hanuš Adamec, který nám vyprávěl o soužití Čechů, Němců i Židů v Sudetech ve dvacátých letech minulého století,” připomíná Dieter Brandt. Tato skupina volně navazuje na loňský mezinárodní studentský workshop, kterým se vlastně začala záchranářská práce na hřbitově v Sobědruhách. Jeho organizátorka Vera Harms z Brém na závěr letošní akce přijela za jejími účastníky. “Je skvělé, že se podařilo záslužné dílo také díky práci lidí napříč různými generacemi,” září Vera Harms. Židovský hřbitov v Sobědruhách sloužil od roku 1669 do roku 1938. “Od záboru Sudet pustl, při tom se zde kdysi pohřbívali Židé i z Drážďan,” přibližuje předseda Židovské obce Teplice Oldřich Látal.

Ve druhé polovině letošního roku se prostor konečně dočká oplocení. “Je to díky veřejné sbírce, která proběhla v Sasku,” uzavírá Tomáš Pulc.

převzato z 5+2

Cesta za poznáním I. - Děčín

Dne 30.3.2014 jsme uspořádali naší první cestu za poznáním, navštívili jsme mimo jiné synagogu v Děčíně, kde jsem si prohlédli její interiér, včetně výstav, které zde mají momentálně instalovány a vyslechli si fundovaný výklad pí. Poskočilové.

ŠV

Cesta za poznáním II. - Třebívlice a Chrámce

Dne 27.4.2014 jsme v rámci další „cesty za poznáním“ navštívili obec Třebívlice, kde jsme si prohlédli exteriér bývalé synagogy. Interiér jsme bohužel neviděli, protože prostory jsou nepřístupné. Poté jsme viděli židovský hřbitov, který leží v malebném prostředí uprostřed vinic. Následovala návštěva vinařství Chrámce, kde nás Jan Váňa seznámil s procesem lahvování vín i se zpracováním košer vín a ochutnali jsme jejich výborné produkty.

ŠV

Cesta za poznáním III. - Úštěk

Při naší třetí „Cestě za poznáním“ jsme se tentokrát vypravili do Úštěku. Naše první cesta vedla na hřbitov. Ti, co tento navštěvují pravidelně, konstatovali pokrok v restaurátorské činnosti. Trochu jsme zdejšímu hřbitovu záviděli kompletně opravenou ohradní zeď. Tento úkol nás v Sobědruhách teprve čeká. Následoval přesun na smluvený čas k Synagoze. Zde speciálně na nás čekala průvodkyně, která se oprávněně chlubila zářící Synagogou, ze které jen před pár hodinami bylo demontováno lešení (akce „10 hvězd“). Někteří z nás tento skutečný skvost navštívili poprvé a byli doslova unešeni. Kvalitu akustiky jsme prověřili společným zpěvem. Součástí synagogy je také instalace židovské školičky a bytu kantora. Díky vztahu s paní průvodkyní nám bylo umožněno navštívit ještě před kolaudací čerstvě zrestaurovaný rabínský dům.

PoVí

Beseda se Zuzanou Peterovou

Ve středu 5.3. nás. ve společenském klubu naší ŽO již podruhé navštívila paní PhDr. Zuzana Peterová - spisovatelka a psycholožka, která nám představila svou další novou knihu. Tentokrát se jedná o titul „Duše proč pláčeš“. Opět se jedná o knihu povídkovou a opět náměty pro ní čerpá ze své profese. Můžeme se zde tedy setkat jak s milostnou zápletkou, tak také s hlavní hrdinkou trpící depresemi a mladou matkou alkoholičkou. Na základě jejího poutavého výkladu jsem si zmíněnou knihu zapůjčila v naší obecní knihovně a jedním dechem jsem jí přečetla.

ŠV

Den Jeruzaléma a jeho píseň

Dne 7. června 2014 jsme si připomněli 46. výročí osvobození a znovusjednocení Jeruzaléma během Šestidenní války. Symbolem sjednoceného Jeruzaléma se stala píseň „Jerušalajim šel zahav“ od autorky Naomi Shemer. Tato píseň byla složena pro květnový hudební festival 1967. Po osvobození Jeruzaléma v červnu přidala Naomi Shemer dvě poslední sloky a tyto vyjadřovaly radost nad osvobozením celého Jeruzaléma. Současně Naomi napsala i verzi, která se vztahuje k bojům o Jeruzalém. Píseň se nazývá Jeruzalém ze zlata.

RR

ŠAVUOT

Svátek týdnů či Svátek žatvy, je vzpomínkou na chvíle, kdy byl Mojžíš obdarován na hoře Sinaj deskami Zákona pro svůj lid. Slaví se v červnu, kdy bývalo v jeruzalémském chrámu vždy obětováno první ještě zelené obilí. Lidé o tomto svátku vyzdobí synagogy a své příbytky květy a zelení. Velice rozšířeným zvykem je na svátek šavuot příprava mléčných pokrmů a medových koláčků. Mléko a med jsou často uváděny v souvislosti s Tórou. Král Šalamoun píše v Šir haširim:
„Mléko a med je pod tvým jazykem“. Mléko je nápoj dětí a Tóra z nás všech dělá děti, které se musejí vše pomalu učit.
Čtyři jména svátku vypovídají o jeho aspektech:

1. chag hašavuot – svátek týdnů, Sedmkrát sedm dní příprav od východu z Egypta po darování Tory na hoře Sinaj, hlavní téma svátku

2. chag hakacir – svátek žní, dozrávání pšenice, hlavního zdroje obživy člověka, hospodářský aspekt svátku

3. chag habikurim – na památku prvních plodů, které bylo povinností v tomto období přinést do chrámu ze sedmi plodin, kterými je země Izrael proslavena, z pšenice, ječmene, vína, fíků, granátových jablek, oliv a datlí

4. aceret – obdoba šmini aceret po sukot, završení svátku pesach, doplnění osobní svobody o svobodu duchovní přijetím Tory

Mezi nejznámější šavuotové zvyky, kromě již uvedené zelené výzdoby synagog, patří celonoční studium Tory. Tím se nejen připravujeme na ranní „přijetí Tory“, ale zároveň i napravujeme pochybení Mojžíšova pokolení, které podle tradice v den darování Tory na hoře Sinaj – zaspalo.

RR

Muzejní noc

Dne 30.5. se naše ŽO podílela s Regionálním muzeem v Teplicích na akci „Muzejní noc“. Odpoledne mezi 15-18 hodinou bylo věnováno dětem. V rámci programu vystoupily se svým představením děti z divadelního souboru Feigele a sklidily velký potlesk. Mezi 19 hodinou a půlnocí byl program připraven pro dospělé, které zaujala zajímavá výstava „600 let Židů v Teplicích“ s komentovanými prohlídkami. Mnozí si nenechali ujít koncert v Rokokovém sále zámku, kde hrála klezmerová kapela Klec, která dokázala některé diváky i roztančit. Zajímavé byly také ukázky bojového umění Krav Bemaga Meshulav. Celým večerem se prolínaly divadelní ukázky židovských tradic, které předvedli studenti Gymnázia Teplice. K dobré náladě přispěla i prodejní ochutnávka košer vín z Českého vinařství Chrámce s.r.o.

RR

Tryzna

Dne 18. května 2014 se členové naší ŽO zúčastnili na Národním hřbitově před Malou pevností v Terezíně vzpomínkové akce k uctění obětí nacistické perzekuce. Památce obětí se přišli poklonit také ministr kultury Daniel Herman spolu s premiérem Bohuslavem Sobotkou, předsedou Senátu Parlamentu ČR Milanem Štěchem, ministrem obrany Martinem Stropnickým, ministryní práce a sociálních věcí Michaelou Marksovou, ministrem životního prostředí Richardem Brabcem a dalšími významnými hosty. „Kultura připomínání“ je důležitým prvkem „očišťování“ historické paměti národa. Památka tisíců obětí nacismu je velkou výzvou k tomu, abychom si uvědomili, jak velikým darem je svoboda, demokracie a život bez válek“, uvedl ve svém projevu ministr Herman. Předseda Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslav Vodička připomněl nedávnou návštěvu německého prezidenta Joachima Gaucka v bývalém židovském ghettu v Terezíně. „Vážíme si gesta, které prezident Gauck učinil. Dokázal připomenout temné stránky historie svého národa, což svědčí o jeho vysokém morálním kreditu,“ řekl v proslovu předseda Vodička. Postoj německé hlavy státu označil za vstřícné gesto do budoucnosti. Minulost je podle něho třeba nechat historikům, „protože“ ji už nedokážeme změnit“. V Terezíně zazněla jak křesťanská modlitba přednesená proboštem svatoštěpánské kapituly v Litoměřicích Jiřím Hladíkem, tak i židovská modlitba, kterou interpretoval vrchní zemský a pražský rabín Karol Sidon. Program zakončila árie z Verdiho opery Nabucco v podání pěveckého sboru z Děčína.
Terezínská tryzna je pravidelné setkání k uctění památky lidí, kteří trpěli v represivních zařízeních v době nacistické okupace - v terezínském ghettu, policejní věznici pražského gestapa v Malé pevnosti a v koncentračním táboře v Litoměřicích. Koná se každoročně už od roku 1947 vždy třetí květnovou neděli na Národním hřbitově v Terezíně.

RR

Zprávy z představenstva

Představenstvo se na svých pravidelných zasedáních zabývalo běžnou agendou a organizací života na obci. Zvláštní pozornost byla věnována:

- Realizaci projektu „600 let příchodu Židů do Teplic“
- Realizací projektů Nadačního fondu obětem holocaustu.
- Přípravou projektu Česko – německého fondu budoucnosti (oplocení kulturní památky Židovský hřbitov v Sobědruhách).
- Workcampu s německým partnerem v Sobědruhách.
- Revitalizací zeleně na hřbitovech v Teplicích, Sobědruhách, Mašťově, Hřivčicích atd.
- Zajišťováním péče o 1.generaci dle pravidel Claims Conference.
- Církevním zákonem.

2014

קהילה יהודית

Pohřeb pana Zoltána Šafáře

Pohřeb pana Zoltána Šafáře

Pan Zoltán Šafař se narodil 9.4.1920 v obci Koločava na Podkarpatské Rusi, známé z knihy Ivana Olbrachta o Nikolovi Šohajovi. Zde žil s rodiči a 7 sourozenci, navštěvoval českou školu a vypomáhal v hospodářství. V říjnu 1941, kdy mu bylo 21 let, byl odvezen do maďarského pracovního tábora. Odtud jej v červenci 1942 převezli na frontu u Kursku v Sovětském svazu, kde byl zraněn. I přes svá zranění a omrzliny byl nucen jít pěšky s ostatními vojáky až k řece Don, na frontovou linii, kde byli denně odstřelováni při kopání zákopů. V lednu 1943 se dostal do ruského zajetí a vysvobození se dočkal až v listopadu 1945. Po propuštění, ve svých 25 letech, začal hledat svou rodinu. Jednu sestru vypátral v Maďarsku a ta mu sdělila, že dvě těhotné sestry a rodiče byli zplynováni v roce 1944 v koncentračním táboře Osvětim. Poté se mu podařilo najít ještě dva bratry v Litoměřicích. Jana, který se vrátil do Čech se Svobodovou armádou a Hynka, který přežil koncentrační tábor Mauthausen. V listopadu 1947 získal od úřadu tzv. Domovské právo v Litoměřicích. Tím i následně zaměstnání. Nejdříve jako řidič a poté jako vedoucí prodejny. Později se seznámil v Litoměřicích se svou budoucí manželkou Věrou. Společně vychovali dceru Věru, která je lékařkou. Jeho největší radostí byli 3 vnuci – Michael, Tomáš a Vojtěch. Pan Zoltán Šafář byl člověk s dobrým srdcem. Kde bylo potřeba, tam pomáhal slovem i skutkem. Rád se zúčastňoval společenského života, podporoval místní fotbalový klub a těšil se z každého setkání se svými přáteli a příbuznými. Opustil nás 14.března 2014 několik dní před jeho 94. Narozeninami. Zemřel po delší nemoci v kruhu svých nejbližších, bez bolesti, s úsměvem na tváři, tak jak si to vždy přál.

Čest jeho památce!

Tomáš Hřebíček - vnuk

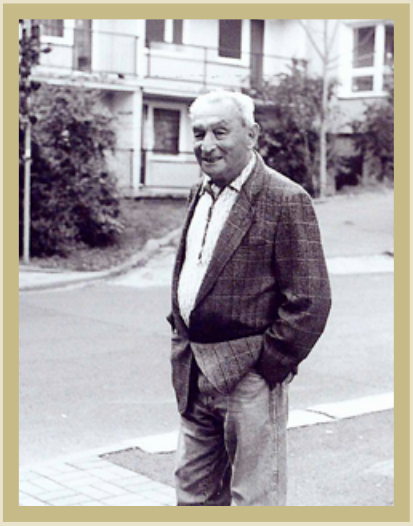

Informace sociální pracovnice

Vážení členové židovské obce, dámy a pánové,
dovolte mi, abych Vás informovala o průběhu poskytování sociálního poradenství pro seniory. Od začátku roku řada seniorů aktivně využívá finanční podporu z grantu Claims conference. Seniorům, kteří pomoc doposud nečerpali a splňují podmínky pro poskytnutí finanční pomoci, jsme rozeslali podrobný informační dopis s nabídkou využití této pomoci. Součástí poskytování služby jsou také pravidelné návštěvy v domácnostech klientů – jedná se o klienty z Teplic, Dubí, Žatce a Mostu.
Při jedné takovéto milé návštěvě jsme v květnu s pány Látalem a Lichtensteinem popřáli naší klientce paní Bíně Herskovičové k jejím krásným devadesátým narozeninám. Ráda bych touto cestou připomněla všem seniorům, kteří čerpají finanční příspěvky na úhradu léků a zdravotnických pomůcek (posílají kopie receptů a účtenek do ŽO Praha paní Kopecké), aby nezapomínali na nutnost posílat žádosti a podklady k proplacení nejpozději ke konci každého čtvrtletí, za které účtenky mají. Více informací Vám v případě potřeby poskytne paní Zlata Kopecká (pracovnice ŽO Praha, tel. 224 800 810).

V případě zájmu o využití nabídky našich služeb pro seniory, se na mě prosím obracejte.

S přáním krásného léta Mgr. Alena Tonová
tel: 724 849 297 E-mail: poradenstvi.kehila@seznam.cz

Narozeniny členů Teplické židovské obce

paní Váňová Eva, nar. 3.4. - 71let
pan Šafář Zoltán, nar. 9.4. - 94 let
pan Appel Samuel, nar. 11.04. - 12 let
paní Krédlová Lenka, nar. 21.4. - 36 let
pan Ing.Čapek Jan, nar. 26.4. - 61 let
paní Krásová Marta, nar. 8.5. - 28 let
paní Kreisinger Kateřina, nar. 16.05. - 48 let
paní Augustová Judita, nar. 25.05. - 66 let
paní Herskovičová Bína, nar. 28.05. - 90 let
paní Krásová Drahomíra, nar. 05.06. - 59 let
paní Šplíchalová Alena, nar. 30.06. - 64 let

Ad mea veesrim šana!
Přeje Teplická židovská obec

Vydavatel: Židovská obec Teplice, tel.: 417 635 073, e mail: kehila@volny.cz, www.kehila-teplice.cz | MK ČR E 17562
Za přispění města Louny, města Krupka a Dubí, města Mašťov, města Bílina, města Kadaň a Statutárního města Teplice, Statutárního města Mostu, města Žatec.